

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 387/09-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. J., K., zastúpeného advokátom Mgr. A. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 1 PP 59/09 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. novembra 2009 doručená sťažnosť M. J., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. A. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 PP 59/09.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. 1 T 38/04-775 z 11. apríla 2007 (ďalej len „rozsudok Okresného súdu Čadca“) bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu znásilnenia v súbehu s trestným činom vydierania a obmedzovania osobnej slobody, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní šiestich rokov so zaradením do druhej nápravno-výchovnej skupiny.

Podaním z 15. júna 2009 sťažovateľ požiadal okresný súd o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Keďže podľa sťažovateľa *„bolo zrejmé, že súd (okresný súd pozn.) vo veci nerozhodne v zákonom stanovenej 60 dňovej lehote“*, podal 5. augusta 2009 *„sťažnosť pre porušenie ustanovení Ústavy SR a pre prieťahy v konaní“*. Predseda okresného súdu na túto sťažnosť odpovedal listom sp. zn. Spr. 3036/09 z 18. augusta 2009, v ktorom sťažovateľovi oznámil, že sa v jeho veci koná bezprieťahovo.

Podaniami z 19. augusta 2009 a zo 16. septembra 2009 sa sťažovateľ opätovne obrátil na okresný súd *„so sťažnosťami na konanie, resp. nekonanie vo veci podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody“*. V tejto veci sa taktiež obrátil na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktoré jeho sťažnosti odstúpili na vybavenie okresnému súdu. Sťažnosť sťažovateľa označil za bezpredmetnú aj Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojom liste sp. zn. Spr. 10040/09 z 21. októbra 2009.

Okresný súd o podmienenom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody rozhodol uznesením sp. zn. 1 PP 59/09 na verejnom zasadnutí 29. septembra 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť po jeho vyhlásení, pretože sa on sám, ako aj prokurátor vzdali práva na podanie sťažnosti proti nemu. Okresný súd v predmetnej veci rozhodol po viac ako piatich týždňoch *„od momentu, kedy malo byť v zmysle ustanovení Trestného poriadku vo veci rozhodnuté“*.

Sťažovateľ poukázal na to, že jeho návrh na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody bol okresnému súdu doručený 16. júna 2009 a podľa § 415 ods. 3 Trestného poriadku mal tento súd v jeho veci rozhodnúť najneskôr do 15. augusta 2009. Okresný súd však v uvedenej veci rozhodol až 29. septembra 2009, t. j. o 45 dní neskôr, a o tento čas bola podľa sťažovateľa jeho osobná sloboda „obmedzovaná viac, ako mala byť“.

V rámci svojej argumentácie sťažovateľ ďalej uviedol: *«O splnení formálnych aj materiálnych podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nemal pochybnosť ani súd ani intervenujúci prokurátor, nakoľko sa vzdal možnosti podať voči uzneseniu opravný prostriedok a s podmieneným prepustením súhlasil. Predlžovanie výkonu trestu odňatia slobody v mojom prípade by mohlo byť ospravedlňované iba v situácii, ak by som bol disciplinárne trestaný a boli by pochybnosti o splnení materiálnych podmienok podmieneného prepustenia. Avšak v danej situácii neexistoval verejný záujem, ktorý by prevyšoval môj záujem na ochrane a rešpektovaní osobnej slobody.*

Mám za to, že postup odporcu nebol ústavne konformný, čím bolo porušené moje právo na prerokovanie veci v primeranej dobe a tiež právo na osobnú slobodu. Úlohou konajúceho súdu bolo vyvíjanie aktívnej činnosti na odstránenie stavu právnej neistoty vo vzťahu k mojej osobe, ako účastníkovi konania. Súd mal najmä prihliadnuť na skutočnosť, že sa nachádzam v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Z odpovede Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 18. augusta 2009 je zrejmé, že napríklad súd požiadal o zapožičanie trestného spisu až dňa 21. júla 2009, t. j. päť týždňov po doručení mojej žiadosti, hoci ide o taký druh spisu, bez ktorého nemôže vo veci rozhodnúť. Ak by súd požiadal o zapožičanie spisu neodkladne po doručení žiadosti o podmienené prepustenie, spis by bol zaslaný tak, aby mohlo byť vo veci rozhodnuté v zákonom stanovenej lehote.

Podotýkam, že platí zásada „iura novit curia“ a teda súdu musí byť v takomto type konania zrejmé, že je povinný rozhodnúť vo veci do 60 dní a teda vzhľadom na túto požiadavku aj musí organizovať svoju prácu a koordinovať postup.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 PP 59/09 boli

porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prizná mu primerané finančné zadostučinenie v sume 20 000 € a náhradu trov konania.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v predmetnej veci namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 PP 59/09. K porušeniu sťažovateľových práv malo dôjsť v dôsledku toho, že okresný súd v predmetnej veci nerozhodol v zákonom ustanovenej lehote podľa § 415 ods. 3 Trestného poriadku, z čoho taktiež sťažovateľ vyvodil, že konanie v tejto veci trvalo neprimerane dlho.

II.A K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľ namieta porušenie uvedených práv vo vykonávacom konaní, v ktorom stav právnej neistoty nemôže byť posudzovaný podľa takých rigorózných kritérií, ako by to bolo pri rozhodovaní o vine a treste. Zo sťažnosti vyplýva, že návrh na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody bol doručený okresnému súdu 17. júna 2009 (sťažovateľ v sťažnosti uviedol ako dátum doručenia žiadosti okresnému súdu 16. jún 2009). O tomto návrhu okresný súd rozhodol 29. septembra 2009. Konanie ako celok bolo právoplatne skončené 29. septembra 2009, pretože sa obe strany, t. j. tak sťažovateľ, ako aj prokurátor vzdali svojho práva na podanie opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu.

Podľa judikatúry ústavného súdu účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, I. ÚS 122/03, I. ÚS 167/03, I. ÚS 208/03). Rovnako stabilnou súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, že účelom predmetnej zákonnej lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je zabezpečiť rovnováhu medzi potrebou ochrany

základných práv a slobôd na jednej strane a potrebou ochrany princípu právnej istoty na strane druhej (I. ÚS 22/02, I. ÚS 35/02, I. ÚS 188/03).

V prípade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je však toto právo a princíp právnej istoty v istom zmysle a do istej miery totožné. Totožnosť predmetného práva a princípu právnej istoty je tu totožnosťou predmetu a účelu ochrany poskytovanej ústavným súdom. Inými slovami, ochranou práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd zároveň chráni jeden konkrétny rozmer princípu právnej istoty; rozmer spočívajúci v nároku účastníka konania na odstránenie stavu právnej neistoty v dobe, ktorá nie je zbytočne, resp. neprimerane dlhá (I. ÚS 183/06).

S prihliadnutím na uvedené východiská poskytuje ústavný súd ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadne vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo (I. ÚS 77/02, I. ÚS 86/02, I. ÚS 213/03).

Ústavný súd konštatuje, že v čase, keď bola s'ťažnosť podaná na poštovú prepravu 23. novembra 2009 (doručená ústavnému súdu 24. novembra 2009), už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa s'ťažovateľ nachádzal pred právoplatným skončením príslušného súdneho konania (29. septembra 2009), a k porušovaniu označených práv už nedochádzalo.

Z týchto dôvodov bolo potrebné s'ťažnosť s'ťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Podľa s'ťažovateľa bol na svojej osobnej slobode obmedzovaný o 45 dní viac, než mal byť, pretože okresný súd o tento čas predĺžil zákonnú lehotu, v ktorej mal v konaní o jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu rozhodnúť.

Podanie žiadosti o prepustenie z výkonu trestu odsúdeným v tomto prípade sťažovateľom, ešte nezakladá automaticky právo byť prepustený po uplynutí ustanovenej doby. Vzhľadom na to podľa ústavného súdu nemohlo ani uvedeným predĺžením dĺžky konania o zmene spôsobu výkonu trestu nad zákonom ustanovenú lehotu dôjsť k porušeniu sťažovateľovho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, keďže v čase rozhodovania okresného súdu o jeho žiadosti bolo sťažovateľovo základné právo na osobnú slobodu obmedzené právoplatným rozsudkom Okresného súdu Čadca.

Sťažovateľ osobitne vo svojej sťažnosti neodôvodnil, akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže okresný súd jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu vyhovel a vzhľadom na dĺžku trestu uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Čadca nemohlo v danom prípade dôjsť ani k strate významu podmieneného prepustenia v dôsledku predĺženia konania o zmene spôsobu výkonu trestu, ústavný súd konštatuje, že nezistil existenciu žiadnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom okresného súdu v uvedenej veci a porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2009